

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sähköpyörien pakollisista liikennevakuutuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jukka Mäkysen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 55/2019 vp:

Kuinka ”pakollinen” EU-direktiivin jäsenmaille määräämä sähköpyörien liikennevakuutus on, eli kuinka moni EU-maa noudattaa tätä direktiiviä,

onko Suomella liikkumavaraa pienentää pakollisia sähköpyörien liikennevakuutusmaksuja ja

missä on sellainen lakipykälä, jossa on määritetty sähköpyörän pakollisen liikennevakuutuksen lähtöhintataso samalla tavalla kuin moottoriajoneuvoissa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Liikennevakuutus on lakisääteinen vakuutus, jonka tarkoituksena on kattaa ajoneuvon käyttäjän vahingonkorvausvelvollisuus tämän aiheuttaman liikennevahingon varalta. Liikennevakuutuslainsäädäntö perustuu pääkohdiltaan Euroopan unionin niin sanottuun liikennevakuutusdirektiiviin (2009/103/EU), jonka tarkoitus on vahinkoa kärsineen liikennevahinkoon syyttömän osapuolen suojaaminen. Suomessa liikennevakuutuslainsäädännöllä on kuitenkin myös sosiaalipoliittisia tavoitteita ja kattavuus on muuta EU-aluetta laajempaa, esimerkiksi niin sanottua kuljetajanpaikkasuojaa ei tunneta Pohjoismaiden ulkopuolella. Suomessa liikennevakuutus onkin luonteeltaan sekä vastuu- että henkilövakuutus.

Liikennevakuutuslaissa (460/2016) ajoneuvolla tarkoitetaan moottoriajoneuvoa, joka on tarkoitettu kulkemaan mekaanisella voimalla maata, muttei raiteita pitkin, sekä kytkettyä tai irrallista perävaunua. Pääsääntöisesti kaikki mekaanisella voimalla kulkevat ajoneuvot kuuluvat sääntelyn alaan ja lainsäädäntö edellyttää, että kaikille määritelmän mukaisille ajoneuvoille on otettava liikennevakuutus tai jos liikennevakuutusta ei ole, vahingot korvataan Liikennevakuutuskeskuksen toimesta. Ajoneuvon määritelmä on ollut saman sisältöinen jo edeltävässä liikennevakuutuslaissa (279/1959), mutta uuden lain määritelmä vastaa sanamuodoltaan paremmin liikennevakuutusdirektiiviä. Direktiivi ja sitä koskeva EU:n tuomioistuimen ratkaisuihin perustuva oikeuskäytäntö velvoittavat kaikkia jäsenvaltioita.

Direktiivi on ns. minimitason lainsäädäntöharmonisointia. Se ei sisällä ajoneuvoja koskevaa yksityiskohtaista luokittelua, vaan sallii jäsenvaltioiden kansallisesti vapauttaa osan ajoneuvoista vakuuttamisvelvollisuuden piiristä. Jäsenvaltioiden on tällöinkin huolehdittava siitä, että va-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 55/2019 vp

hinkoa kärsineiden vahingot korvataan täysimääräisesti. Jäsenvaltiot ovat käyttäneet tätä direktiivin sallimaa valtuutta vaihtelevasti. Direktiivin soveltamisessa ilmenneiden huomattavien maakohtaisten erojen vuoksi EU:n komissio on käynnistänyt uudistushankkeen, jonka yhteydessä myös kevyiden sähkökäyttöisten ajoneuvojen asema on ollut esillä.

Sähköpyörät voidaan jakaa kahteen ryhmään 1) kevyisiin sähköisiin liikkumisvälineisiin ja 2) kevyisiin moottoriajoneuvoihin. Kevyitä sähköisiä liikkumisvälineitä ovat jalankulkua avustavat tai korvaavat liikkumisvälineet sekä sähköavusteiset eli polkemista edellyttävät polkupyörät. Liikennevakuutuslaissa on määritelty ne moottoriajoneuvot, jotka ovat liikennevakuuttamisvelvollisuuden alaisia tai joiden aiheuttamista vahingoista Liikennevakuutuskeskus on vastuussa. On huomattava, että rajanvedoista huolimatta kaikkien näiden ajoneuvojen osalta on kuitenkin olemassa yhtä suuri vaara, että niillä aiheutetaan kolmannelle, syyttömälle osapuolelle merkittävä henkilövahinko.

Vahinkovakuutuksessa vakuutusmaksujen hinnoittelu perustuu EU:n direktiivien edellyttämällä tavalla vapaaseen kilpailuun, joten vakuutusmaksun suuruus on kunkin vakuutusyhtiön päätettävissä. Lakisääteisissä vakuutuksissa on kuitenkin katsottu tarpeelliseksi säätää eräistä yleisperiaatteista, joita vakuutusyhtiön tulee noudattaa vakuutusmaksuja määritellessään. Liikennevakuutuslain mukaan vakuutusmaksun on oltava kohtuullisessa suhteessa vakuutuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Vakuutusmaksut on määrättävä turvaavasti ja vakuutuksenottajia on kohdeltava yhdenvertaisesti. Jokaisella vakuutusyhtiöllä on oltava vakuutusmaksujen laskuperuste, jossa on huomioitava tariffitekijät ja yksityisen henkilön vahinkoriski.

Helsingissä 7.8.2019

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen